

Nom del castell: Rupjà
Data de construcció: XII
Municipi: Rupjà
Comarca: Baix Empordà
Altitud: 61 m
Coordenades (Geogràfica - ETRS89)
E 3.010653 N 42.020399
Com arribar-hi: situat dins del nucli urbà i al costat de l'Ajuntament.

El castell de Rupjà, antic palau episcopal, és un edifici notable del gòtic civil català i durant molts segles va ser un dels llocs de domini del bisbe de Girona. Es troba al terme municipal de Rupjà, al Baix Empordà.

Història

En documents de l'any 1128 ja s'hi anomena en Guerau de Rupjà, del llinatge que posseï el domini feudal del lloc.

Està documentat que el 5 de desembre de 1268 Guillema de Rupjà ven al bisbe Pere de Castellnou, parent seu, els castells de Rupjà i Fonolles pel preu de 34.000 sous barcelonesos.

El 23 de maig de 1269, el comte Ponç III d'Empúries cedeix al bisbe Pere de Castellnou la jurisdicció civil i criminal del castell de Rupjà sobre Rupjà, Ultramort i Parlavà, els homes d'església de Fonolles i la meitat dels homes de Serra; a canvi, el bisbe renuncia a la jurisdicció sobre Canet i Sant Iscle.

El 14 de juliol de 1269, Arbert de Cros i altres homes de Parlavà, reconeixen al bisbe Pere de Castellnou que el seu poble pertany al terme del castell de Rupjà, i es comprometen a complir els deures derivats d'aquest fet.

En l'inventari fet l'any 1329 s'hi esmenten dues cambres superiors, una recambra, un estable, un rebost, una cuina, un lloc per a les tines i un celler. A les cambres hi ha caixes, bancs, capçals i paraments de llit. A la cuina, taules, una pastera, un gran cairat de fusta, ferros, una llossa, una paella, un morter de pedra, etc... Al celler, les botes i altres recipients.

El 4 de maig de 1353, el bisbe de Girona, d'acord amb la petició dels prohoms de Rupjà, mana que els homes d'Ultramort i Par-

Castell de
Rupjà

Finestra del castell.

lavà cooperin a fer el mur del castell de Rupjà.

En un document del 7 de gener de 1385 adreçat al capità del castell de Rupjà, Ramon de Torroella, el bisbe li ordena que atesa la presència de companyies al Rosselló, faci recollir dins el castell tots els habitants, com és usança de guerra. Semblant ordre es donà a Llop de Llabià, capità

Muralla. Foto procedents del blog "El racó del Pare".

del castell de la Bisbal. També se li manà informar sobre la possibilitat de fortificar les esglésies de Corçà, Ultramort i Parlavà.

Edifici

De planta rectangular, construït en carreu al llarg dels segles XIV i XV. Les muralles del segle XV devien encerclar a més del palau, l'església de Sant Vicenç i el nucli primitiu del poble. El perímetre del castell vindria assenyalat pel circuit que formen la plaça d'Avall, el carrer Ample, el carrer de Sant Esteve i el carrer dels Xifres. A la planta noble hi ha una esvelta sala amb arcs de diafragma. A les dues façanes exteriors es destaquen les finestres gòtiques, una de les quals és triforada.

Moltes cases s'han adossat als murs. El portal d'Avall conserva el passadís amb volta, mentre que al portal d'Amunt s'hi veuen només les arrencades de la curvatura de voltes i arcs. Altres restes visibles pertanyen a una torre angular quadrangular i una complexa estructura defensiva integrada en bona part a l'interior de la masia de can Vilà, del segle XVII. Hi ha algunes restes de murs atalussats al nord i a ponent, així com d'altres fragments considerables dins les cases.

Actualment és de propietat municipal i fou arrançat els anys trenta per a servir de casa del comú.

Extret de *Catalunya Romànica, vol. VIII L'Empordà I*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1989 1a. ed., p. 59 i de https://ca.wikipedia.org/wiki/Castell_de_Rupjà

Muralles de Rupjà

Les Muralles de Rupjà són un monument declarat bé cultural d'interès nacional al municipi de Rupjà (Baix Empordà). Les muralles de Rupjà conserven encara elements que permeten seguir el traçat medieval del nucli. La planta del recinte era rectangular. Hi ha restes de dos portals: el d'Avall, situat al SE de la població, molt modificat, amb volta de maó de pla, i el d'Amunt, a l'oest, prop de l'església, que conserva l'arrencada de la volta al passadís. Altres restes són la base d'una torre

Muralla. Foto procedents del blog "El racó del Pare".

Finestra de Can Xiana.

de planta quadrada, situada a l'angle NE del recinte i que està adossada a la façana posterior de Can Nató, i alguns fragments de murs dels trams, N, NO i S, amb espitlleres. En conjunt, l'aparell emprat és de pedres bastant regulars i disposades en filades. Als angles hi ha carreus ben escairats.

La muralla envoltava la vila del segle XV. Les notícies sobre l'origen de les muralles de Rupjà són poc definides. La bibliografia consultada dona el segle XV com a data més probable de fortificació, tot i assenyalar que hi ha alguns elements que podrien ser de construcció anterior. Malgrat la utilització de les muralles com a part de les noves construccions, el desenvolupament urbanístic de Rupjà ha conservat com a únics punts d'accés a l'interior del nucli antic els corresponents als portals del recinte medieval. Les restes de fortificació han estat declarades conjunt històrico-artístic.

Extret del web https://ca.wikipedia.org/wiki/Muralles_de_Rupjà

Elena Fàbregas i Corts
Jordi Gironès i Vilardebò
Setembre de 2014